

Til kapitel 4

Kapitel 4 indeholder de grundlæggende bestemmelser om gennemførelsen af Haagerkonventionens bestemmelser i dansk ret.

Til § 10

Bestemmelsen fastlægger, hvornår en børnebortførelse er ulovlig og derfor medfører tilbagegivelsesforpligtelse efter Haagerkonventionen. Der henvises til konventionens artikel 3 og 4 samt artikel 12, stk. 1.

Til stk. 1

Efter Haagerkonventionen skal børn, der ulovligt er ført her til landet eller ulovligt tilbageholdes her, tilbagegives efter anmodning fra den, som barnet tilbageholdes fra. Det er en betingelse, at barnet forinden havde bopæl i en stat, som har tiltrådt Haagerkonventionen.

Til stk. 2

Stk. 2 indeholder en opregning af betingelserne for at anse en bortførelse eller tilbageholdelse for ulovlig.

Efter nr. 1 anses en bortførelse eller tilbageholdelse for ulovlig, hvis den strider mod den ret til at bestemme over barnet, som tilkommer en forældremyndighedsindehaver eller nogen anden ifølge loven i den stat, hvor barnet havde bopæl umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen.

Indehaveren kan være såvel en fysisk som en juridisk person, f.eks. en institution, som har fået overført forældremyndigheden. Bestemmelsen er også anvendelig, hvis der er fælles forældremyndighed, og den ene af indehaverne uden den andens samtykke bortfører eller tilbageholder barnet, under forudsætning af at handlingen kan betegnes som ulovlig. Er omsorgen for barnet tillagt en anden end forældremyndighedsindehaveren, er det dennes ret til at drage omsorg for barnet, der omfattes af loven. Den, der som værge kun har ansvaret for barnets økonomiske forhold, og den, som ikke har forældremyndighed, men samværsret, vil ikke kunne fremsætte krav om tilbagegivelse.

Et formål med konventionen er, at den skal beskytte børn mod at blive fjernet fra deres vanlige miljø, hvortil de har en social og følelsesmæssig tilknytning. Dette fremgår bl.a. af kravet i nr. 2 om, at den, som har forældremyndigheden, også faktisk skal have udøvet retten på det tidspunkt, hvor barnet blev bortført eller tilbageholdt. Imidlertid foreligger der en formodning for, at den, som havde forældremyndigheden, også i praksis udøvede denne. Det er ingen be-

tingelse for udøvelsen, at barnet og den, der har forældremyndigheden, også har boet sammen. Barnet kan f.eks. på grund af uddannelse eller sygdom have boet uden for hjemmet.

Både spørgsmålet om, hvem der havde forældremyndigheden, og spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en ulovlig bortførelse eller tilbageholdelse, berører på loven i den stat, hvor barnet havde bopæl umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen. Efter bestemmelsen skal man anse forældremyndighedsindehaveren for at være den, der i barnets bopælsland anses for retligt at udøve denne funktion.

Anmodningen om tilbagegivelse af et barn efter § 10 fremsættes over for fogedretten. Vedrørende sagsbehandlingen i øvrigt gælder reglerne i kapitel 5. En sag om tilbagegivelse skal efter § 15 fremmes hurtigst muligt. Er et barn ulovligt tilbageholdt her, er fogedretten forpligtet til at træffe afgørelse om tilbagegivelse, hvis der ikke foreligger en af de i § 11 nævnte grunde til at afslå dette.

Ved behandlingen af en anmodning om tilbagegivelse af et bortført barn skal fogedretten ikke foretage en prøvelse af spørgsmålet om, hvem der bør have forældremyndigheden. Formålet med konventionen er netop, at dette spørgsmål skal prøves og afgøres af domstolene i det land, hvor barnet havde sin bopæl, før bortførelsen fandt sted. Heller ikke det forhold, at den, som opholder sig her i landet med barnet, har forældremyndigheden efter dansk ret direkte efter loven eller i henhold til en dansk afgørelse eller en udenlandsk afgørelse, der er gyldig her i landet, er til hinder for, at der træffes afgørelse om tilbagegivelse af barnet. Haagerkonventionens artikel 17 åbner dog mulighed for, at de hensyn, der ligger til grund for en eventuel dansk afgørelse om forældremyndighed, også kan tillægges betydning ved afgørelsen af, om tilbagegivelse skal ske.

Ved behandlingen af en anmodning om tilbagegivelse af et bortført barn skal fogedretten tage stilling til, om bortførelsen eller tilbageholdelsen er ulovlig i lovens forstand. Ved denne prøvelse skal fogedretten vurdere spørgsmålet i forhold til loven i det land, hvor barnet havde bopæl umiddelbart før bortførelsen eller tilbageholdelsen.

Til § 11

Bestemmelsen indeholder en opregning af forhold, der kan begrunde, at tilbagegivelse efter Haagerkonventionen nægtes, selv om der foreligger en ulovlig bortførelse eller tilbageholdelse af et barn.

Nr. 1 gør det muligt for fogedretten at nægte tilbagegivelse af et barn, hvis dette er faldet til i sine nye omgivelser. Denne nægtelsesmulighed foreligger kun i de tilfælde, hvor der er gået 1 år siden bortførelsen